

UTRIKESUTSKOTTETS BETÄNKANDE 4/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i och tillämpning av konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 7 september 2010 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om godkännande av vissa bestämmelser i och tillämpning av konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring

(RP 96/2010 rd) till utrikesutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Markku Virri och ambassadråd Katja Pehrman, utrikesministeriet
- direktör Paula Vanninen, VERIFIN.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i lagen om godkännande av vissa bestämmelser i och tillämpning av konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring.

De föreslagna ändringarna föranleds i huvudsak av den nya universitetslagen som trädde i kraft vid ingången av 2010. Det finska namnet på Verifikationsinstitutet för konventionen mot kemiska vapen ändrades från Kemiällisen aseenn kieltosopimuksen valvontalaitos till Kemiälli-

sen aseenn kieltosopimuksen instituutti (VERIFIN). Samtidigt överfördes det till den matematisk-naturvetenskapliga fakultetens institution för kemi vid Helsingfors universitet. På grund av institutets lagstadgade myndighetsuppgifter fogas till den föreslagna lagen bestämmelser om institutets förvaltning samt om sammansättningen och valet av institutets direktion.

Deklarationsskyldigheten för verksamhetsidkare i kemibranschen preciseras. De övriga ändringarna är mestadels tekniska.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Konventionen om förbud mot utveckling, produktion, innehav och användning av kemiska vapen samt om deras förstöring (Chemical Weapons Convention, CWC) trädde i kraft 1997 (FördrS 17—19/1997) och har till dags dato tillträtts av 188 stater. Den förbjuder utveckling, produktion, användning och överföring av kemiska vapen och har som mål att alla vapen i världen av detta slag ska förstöras. Den har ett verifikationsuppdrag i att kontrollera att användningen, produktionen och försäljningen av kemikalier för fredligt bruk är förenliga med konventionsförpliktelserna.

Finland ratificerade konventionen 1995 och bidrar med olika åtgärder till att stärka den. År 1994 inrättades Verifikationsinstitutet för konventionen mot kemiska vapen med uppgift att vara högsta verkställande organ för konventionen i Finland. Institutet, som finansieras av utrikesministeriet, var till utgången av 2009 en fristående institution vid Helsingfors universitet. Till följd av universitetsreformen omvandlades institutet den 1 januari 2010 till en enhet vid den matematisk-naturvetenskapliga fakultetens institution för kemi vid Helsingfors universitet och bytte namn på finska från Kemiällisen aseenn kieltosopimuksen valvontalaitos till Kemiällisen aseenn kieltosopimuksen instituutti.

Institutet är en nationell myndighet enligt konventionen. Det utvecklar forskningsmetoder för kemiska stridsämnen och arrangerar utbildning på området och bidrar på det sättet till tillsynen över hur konventionen om kemiska vapen följs. Till myndighetsuppgifterna hör att informera företag och myndigheter om konventionen, att från den kemiska industrin i Finland samla in de uppgifter konventionen kräver, att utarbeta de nationella deklARATIONerna till OPCW (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons) och att delta i OPCW-inspektionerna i Finland.

Syftet med lagförslaget är att bevara institutets ställning som nationell myndighet med vis-

sa till karaktären konfidentiella uppgifter och skyldigheter som hänför sig till konventionen om kemiska vapen. Utskottet konstaterar att preciseringarna i fråga om institutets ställning, uppgifter och verksamhet som nationell myndighet borgar för att de lagfästa myndighetsuppgifterna och deras konfidentialitet kvarstår.

Utifrån erhållen information anser utskottet att tillägget gällande deklARATIONsskyldigheten för verksamhetsidkare i kemibranschen är behövligt. De kemikalier och utgångsämnen som finns upptagna på lista 1 i konventionen är ytterst farliga och därför är det motiverat att den nationella myndigheten och den vägen utrikesministeriet får exaktare uppgifter om dem. Den föreslagna ändringen innebär att uppgifter om dessa kemikalier inte bara samlas in från industrin utan också från forskningsinstitut inom branschen.

Enligt propositionsmotiven kommer ändringarna i propositionen inte att få några större konsekvenser för företagen och deras affärsverksamhet. Den nationella myndigheten får i och med propositionen bättre tillgång till information och kan därmed förutse potentiellt missbruk när deklARATIONsskyldigheten preciseras i fråga om forskningsinstitutet. Utskottet menar att det föreslagna tillägget gällande deklARATIONsskyldighet stärker skyldigheten enligt FN:s säkerhetsråds resolution 1540 (2004) att vidta alla lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att icke-statliga aktörer får tillgång till massförstörelsevapen, material för sådana vapen eller deras vapenbärare.

Sammantaget sett anser utskottet propositionen vara behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 17 september 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pertti Salolainen /saml
vordf. Markku Laukkanen /cent
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml
Pekka Haavisto /gröna
Antti Kalliomäki /sd
Katri Komi /cent
Johannes Koskinen /sd

Annika Lapintie /vänst
Elisabeth Naucélér /sv
Aila Paloniemi /cent
Pekka Ravi /saml
Jutta Urpilainen /sd
Ben Zyskowicz /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Olli-Pekka Jalonon.